

Hirmuinen *viinaralli* riehui helmi–maaliskuun vaihteessa – mediassa. Suomen kansa ei näytä todellakaan osaavan käyttäytyä viinan kanssa. Alkoholijuomien hinnat tippuivat maaliskuun alussa, mutta median odottamaa välitöntä ostoryntäystä ei syntynytkään. Ensimmäisen alepäivän aamuna myymälöiden edessä parveili enemmän toimittajia kuin viinanhimoisia asiakkaita. Historiantutkija Matti Turunen pitääkin veroalea aika pienenä mullistuksena vuoden 1969 alkuun verrattuna (KU 2.3.):

”Silloin yhdessä yössä Suomeen tuli 20 000 uutta oluenmyyntipaikkaa, ja olut arkipäiväistyi kerta heitolla. Nyt ei ole kyse kulttuurisesta muutoksesta.”

Silti hiljainen alku saattaa olla vain tyyntä myrskyn edellä, koska maaliskuun 1. päivä sattui maanantaiksi. Maalis- ja huhtikuu ehtinevät näyttää, miten myynti todella reagoi veroaleen. Vappuna Virosta tulee EU:n jäsen, ja silloin taas nähdään, miten lähes vapaa tuonti Suomenlahden takaa vaikuttaa täkäläiseen juomamenekkiin. Jos ei muuta, niin tämä kevät tarjoaa ainakin ihanteellisen asetelman alkoholi- poliittiselle tutkimukselle.

”YTV:n viime vuoden lipputulo ovat osoittautuneet noin miljoonan euron verran arvioitua pienemmiksi. Samalla seutuli-

kenteen *säästöjä* joudutaan kaksinkertaistamaan miljoonasta eurosta kahteen miljoonaan euroon” (HS 29.1.).

Koska leikkaaminen tai karsiminen antaa asiasta turhan kielteisen ja väkivaltaisen kuvan, kaikkien julkisten menojen supistamista rakastava valtamedia haluaa ilmaista asian positiivisesti puhumalla ”säästöistä”. Tämä ei ole kuitenkaan koko totuus.

Helsingissä puolestaan HKL sai (kertoo sama lehti samana päivänä samalla sivulla) viime vuonna lipputuloja 95 miljoonaa, kasvua edellisvuodesta kuusi miljoonaa euroa. Tämän vuoden arvio tuloksi on 101 miljoonaa, kasvua samoin kuusi miljoonaa. Tästä seuraa uutisen mukaan seuraavaa:

”HKL aikoo karsia tämän vuoden liikennetarjontaansa keskimäärin kolme prosenttia. Bussiliikenteestä nipistetään kolme prosenttia, raitiovaunuliikenteen supistukset ovat noin neljä prosenttia. Ensimmäistä kertaa aiotaan vähentää myös metron kesäliikenteen vuoroja.”

Tässä uutisessa siis karsitaan, nipistetään, supistetaan ja vähennetään. Johtopäätös: kun tulot vähenevät, silloin säästetään, ja kun tulot kasvavat, silloin karsitaan.

Onneksi HKL:n tulot eivät kasva enempää.

Ilpo Tiihosen uusi kokoelma kypsy. Vielä helmikuussa Tiihonen oli Portugalissa työstämässä käsikirjoitusta, joka on nyt saanut työnimen:

”Juuri kukaan ei näyttänyt kiinnostuvan rannan simpukan-

kuorista, jouduin huolehtimaan niistä yksin. En piitannut kuorien lukumäärästä tai lajityypistä, vaan huolettomasti tutkiskelin niiden värejä ja muotojen kauneutta ja poimin kiinnostavimpia. Simpukoiden lisäksi kaupungin kulkukoirat jolkottelivat suoraan runoihin. Pysähtyneitä ja vielä liikkuvia. Se oli teemaa. Tulin riippuvaiseksi kalasatamasta ja odotin näkeväni espadan, miekkakalan. Se ilmestyi sitten, kuolleena. Montaig-nen esseet toivat aamukävelyilleni ihmeellisen rauhan. Etenkin pitkä kirjoitus otsikolla ’Filosofia opettaa meitä kuolemaan’ tuntui olevan suorassa suhteessa siihen mitä tein, miten eilen olin elänyt lähellä rantaa kahden asian välissä: kerännyt taas lisää simpukankuoria ja käynyt internetistä selaillessa Tilastokeskuksen sivuja. Nilviäisiä ei sentään kukaan yrittänyt laskea, mutta selvisi että esim. aasien määrä Portugalissa oli 130 000, kun taas Suomen kohdalla sarakke näytti häveliäästi tyhjää. Runokirjan työnimenä kummitteli ’Ihana elämä’.”

Hannu Raittilan romaanista *Atlantis* (WSOY 2003) löytyy sivulta 143 suomalaisen menestystarinan historiallinen kaari pähkinänkuoressa:

”Maniaa se juuri oli, Suomihulluutta. Fennomaanit leijuivat ja haihattelivat ilman kiinne-kohtia eikä heitä sen tähden kiinni saatukaan. Mutkan kautta fennomaaneilta ja heidän perillisiltään onnistui kaikki. Nuoret miehet vaihtoivat noin vain

nimensä sekä kielensä ja lähtivät kotoa ilman mitään tolkkua vihollismaahan saamaan sotilas-koulutusta. Kotimaahan palattuun ja kapinan kukistettuaan jääkärit tekivät pian oman kapinansa. Se on suurin rikos, johon sotilas voi syyllistyä. Kapinassa syrjäytettiin jääkäreiden ylemmät esimiehet ja sen ansiosta Suomi selvisi kaksikymmentä vuotta myöhemmin, kun sillä oli toisen maailmansodan nuorin kenraalikuunta. Fennomaanien seuraajat ovat aina ymmärtämättömyyksissään tehneet kaiken oikein ja oikeaan aikaan. Kun ne kuusikymmentäluvulla rupesivat aivan villeiksi ja kehittivät vasemmistoradikalismia, saatiin radikaaleista maalle hyvä ja sääntillinen virkakunta seuraaviksi neljäksikymmeneksi vuodeksi. Neljäksikymmentä vuotta aikaisemmin oikeistoradikaali ylioppilaslaike oli tuottanut uhrivalmiin reserviupseerikunnan, jota kohta tarvittiin yhtä välttämättä kuin hyvinvointiyhteiskunnan rakennuskauden virkamiehiä myöhemmin. AKS tai ASS, Ylioppilaiden nimenvaihtotoimikunta tai jääkäri-ilike – aivan sama – aina fennomanian höyrypaiset jälkeläiset ovat kehittäneet tilanteen vaatiman Suomi-hulluuden lajin. Suomen menestystarina on ajattelemattomuuden ylistystä ja tanssia vakavien pyrintöjen haudoilla.”

Kari Hotakainen saa syksyllä Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuuspalkinnon romaanista *Juoksuhaudantie* (2002), joka on viimeinen osa ns. pakkomielletrilogiaa (kaksi muuta olivat *Klassikko 1997* ja *Sydänkohauksia 1999*). Kun trilogia on tullut luetuksi, on syytä kaivaa

esiin vuodelta 1991 Hotakaisen varhaisteos *Buster Keaton: Elämä ja teot*. Ei siksi, että teos on myös saksannettu (1997), tsekinnetty (1999) ja slovakinnettu (2001), vaan siksi, että Buster Keatonissa Hotakainen ilmiselvästi (mutta ilmeisesti salaa itseltään) luo rivien välissä itselleen sellaista kirjallista ohjelmaa, joka sitten toteutui pakkomielletrilogiassa. Tähän viittaa sekin, että taannoin eräässä tv-ohjelmassa Hotakainen kertoi, että Buster Keatonissa häntä itseään on mukana 48 %, kun taas muissa kirjoissa vain 25 %.

Näin jälkikäteen tämän Hotakaisen ohjelman voi tiivistää viiteen kohtaan (jotka ovat suoria lainauksia Buster Keaton -kirjasta):

”Puhtaan komedian ja sisäsiistin tragedian aika on ohi – niitä yrittävän todellisuus rikkoo saunapuiksi.” (s. 114)

”Nainen, aarre, ammatti, unelma tai jokin muu tavoite, jonka perässä päähenkilö juoksee ja jonka takia hän on valmis menettämään henkensä, hermonsa, autonsa, junansa, tätekakkunsa ja/tai mielenterveytensä. Nämä asiat ovat suuria ja kiihkeitä asioita, niissä ei ole mitään naurettavaa, nauru tulee siitä, ettei niitä saavuteta aikataulun mukaisesti eikä hyvässä kunnossa.” (s. 78)

”Ei selityksiä, vaan mykkä, rakkauden aiheuttama vauhdin hurma. Ei rakkaus elämässäkään näy, se on sivulauseessa, hammehelmassa, housunlahkeessa.” (s. 86)

”Junalla ajetaan niin, että aina joku tahtoo jäädä alle tai asemahallin seinään saavutaan aikataulun mukaisesti. Juna kulkee myös raiteita, koska elokuva on paitsi todellisuuden vääntämistä sijoiltaan myös unelmaa.” (s. 78)

”Olen tehnyt elokuvia siinä uskossa, että ihmisillä on jotain yhteistä. Itku on jokaisen oma asia, nauru yhdistää. Itku supistaa, olet sumea ja pieni, emmekä me pääse sisään, osallisiksi. Nauru leventää yhdenkoon sukka-housut, tekee tilaa ahtaalla sohvalla. Nauru on siima, joka vetää sinut pohjasta ihmisten ilmoille ja kimmeltää. Alakulo on ilotalon kivijalka.” (s. 121)

Kun Hotakaisen *Juoksuhaudantiessa* huipentuneen menestyksen kaava on näin paljastettu, jokainen voi yrittää ottaa kaavan käyttöönsä ja monistaa sen avulla uusia menestysteoksia. Hillittäköön liiallista innostusta kuitenkin vielä yhdellä Keaton-sitaatilla (s. 114):

”Sattuman kauppa on aina aukei: yli ampuu se, joka johonkin tähtää.”

Lapsiperheissä on tuttu juttu, että lapset eivät jaksa nousta vuoteesta muulloin kuin viikonloppuisin, jolloin ei ole kiire kouluun eikä töihin. Oivalsin äskettäin, kuinka helposti saan 3-vuotiaan tyttärenti reippaasti nousemaan vuoteestaan: ”Tulepas katsomaan, joko piirretyt ovat alkaneet.” Kiitos TV Nelosen.

Mutta. Piirretyt eivät olekaan pelkästään ”kilttejä” *Puuha-Petejä* tai *Nalle Puheja*, vaan sekaan on eksynyt myös tappelunnujakoita ja taisteluita sisältäviä ohjelmia. Tuossa yhtenä aamuna tyttärenti istui jälleen aamutoimien ajan katsomassa *Spice*-tytöt-nimistä piirrettyä. Huolestuneena huomautin hänelle, että ei pitäisi katsoa ”tuhmia” ohjelmia, joissa tapellaan ja lyödään toisia. Suloinen pikkutyttöni vastasi: ”Isi, ei ne tappele. Ne vaan tappaa ne, jotka niitä ahdistele.”